

N:o 82.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 23 Maj 1873.
— — — — Andra Kammaren den 23 — —

Riksdagens underdäniga Skrifvelse, angående anvisande af medel till inlösen för statens räkning af Kongl. Svenska aktiebolaget för jernväg mellan Köping och Hult tillhöriga jernbanan från Örebro öfver Arboga till Köping.

(Stats-Utskottets Utlåtande N:o 104 och Memorial N:o 108)

S. A. K.

Uti nådig Proposition af den 25 sistlidne April har Eders Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, på det Eders Kongl. Maj:t måtte komma i tillfälle att för statens räkning från Kongl. Svenska aktiebolaget för jernväg mellan Köping och Hult inlösa jernvägen mellan Örebro och Köping med sidobana till Skebäcks och Arboga hamnar samt tillhörande fasta och lösa egendom, enligt upprättade specifika förteckningar, bevilja och till utgående under innevarande år å Riksgälds-kontoret anvisa de för ändamålet nödiga medel, beräknade till Sex millioner Riksdaler.

Beträffande härvid först frågan om giltigheten af § 11 i bolagets privilegium har Riksdagen ansett att denna paragrafs sednare del, som handlar om statens rätt att till sig lösa jernvägen i den ordning samma § närmare bestämmer, kan när som helst tillämpas, på sätt så väl Eders Kongl. Maj:t som Rikets Ständer antagit. Men just denna omständighet, eller att staten, äfven om lösningsrätten icke nu begagnas, fortfarande eger att, när helst omständigheterna anses der-till föranleda, tillösa sig jernvägen, har synts Riksdagen utgöra ett giltigt skäl att icke nu begagna denna rätt, så framt det icke kan klarligen ådagalägas att såda-

na förhållanden förefinnas, som nödvändiggöra en dylik inlösen. Det lärer nemligen icke kunna bestridas, att, om ock det må anses såsom ett viktigt statsändamål att Riksdagen, äfven med betydliga penningeuppoffringar, befrämjar anläggandet af nya jernvägar, staten deremot i allmänhet icke bör, der sådant kan undvikas, endast för pekuniär vinst, tillösa sig och bedrifva en jernvägsrörelse, som redan genom den enskilda företagsamheten kommit till stånd och hittills till det allmännas gagn blifvit skött på ett i alla afseenden oklanderligt sätt. Är statens finansiela ställning sådan, att en så betydlig summa, som här är i fråga, utan olägenhet kan användas för utvidgandet af statens jernvägsnät, så lärer mer än ett tillfälle erbjuda sig att för dylikt ändamål använda penningarne till befrämjande eller påskyndande af nya jernvägsföretags utförande eller fullbordande.

Utan att i öfrigt hafva ingått i närmare undersökning, huruvida de af Trafikstyrelsen uppställda beräkningar öfver den ifrågavarande jernvägens förmåga att afkasta ränta å löseskillingen må antagas riktiga eller icke, har det dock synts Riksdagen, som skulle det vara i hög grad vanskligt att, såsom här egt rum, till grund för uppskattandet af jernvägens värde lägga trafikinkomster, hvilka utgått efter en taxa som är betydligt högre än statens trafiktaxa.

Det har ock synts Riksdagen betänkligt, att i det outredda skick, hvori frågan om rätta beloppet af bolagets utelöpande obligationer sig befinner, staten inlåter sig i underhandling med ett bolag, hvars flesta och största aktiegare sannolikt äro utländske män, hvilka, i fall ett större obligationsantal, än det man förmodar är utelöpande, skulle till liquids erhållande företes, komme att med missnöje anse att staten öfvertagit jernvägen för ett pris, som lemnade aktiegarne ringa eller ingen behållen tillgång.

Den omständigheten att bolaget blifvit af obligationsinnehafvare lagsökt för en del förfallna obligationsräntor, hvilken omständighet Styrelsen för statens jernvägs trafik uti sitt i ämnet afgina underdåniga utlåtande ansett innebära ett skäl för staten att nu göra sin inlösningsrätt gällande, finner Riksdagen tvärtom innefatta ett giltigt skäl för staten att icke nu begagna lösningsrätten, helst sådant säkerligen skulle, i händelse något eller några af de många redan inom landet bildade jernvägsbolag komme i en dylik äfventyrlig ställning, åberopas såsom skäl att mot dem gå tillväga på enahanda sätt, som i förevarande fall blifvit föreslaget.

På grund af nu anförda skäl har Eders Kongl. Maj:ts ifrågavarande nådiga Proposition icke blifvit af Riksdagen bifallen; hvilket Riksdagen får härmed i underdånighet anmäla.

Riksdagen framhärdar etc.

Stockholm den 23 Maj 1873.